

U naslovu izdanja iz 1585. potkrala se pogreška: umjesto ROBIGNA stoji RVBIGNA. (M. G.)

ROBINJA

ANIBAL LVCIG
FRANCISCHV PALADI=
NICHYV POZDRAVGLENTE.

ROBIGNV ouuy moyu pochazausci ya tebi ouibe pochladnih minutih dån chacho ràdi razgouora velostuorni Paladinichyu, oçito si i ti pochazao dà ti ye vgodna bila chacho i sua=cha moya cha=esc dà ti su =chtomu me si potachnuo dà dopustim nà duor dà izagyè velechi dà mi framotu nechye vçiniti. Dopoehom se si zchualio dà i dag'e popeglausciu biti yoy hochi=sc za=plechye i straza. Ya dache, yere sudih dà stuar u sebi (istom dà bì nacinom ne libala) nemore nego schoristi biti gludem, tachouebo te pisni u pridgne vrime iznasètene bisce, i opeh, abuse puchu pricha=iuati samo na chonaç, dà razliche druzih chriposti i pomagnchanya sliscayuchi i gledayuchi suachi sam sebe i çiuot suoy vmiti bùde bo=gle proçiniti i srediiti, za tím yer dobrò poznayem dà me si osoboyno tuogim priazniuim zalihim i od mene nedo=

G

HANIBAL LUCIĆ

Francisku Paladiniću
pozdrav

Kad ja tebi, radi zabave, ovih minulih pokladnih dana, prikazah ovu svoju *Robinju*, vrlo hvalevrijedni Paladiniću, i ti si otvoreno pokazao da ti je ugodna, kao što kažeš da su ti i sva druga moja [djela]. K tome si me potakao da dopustim da se objavi,¹ veleći da mi neće nanijeti sramòtè; napokon si obećao da ćeš joj i dalje, povedavši je, biti zalede i straža. Jer prosudih da [ta] stvar sama od sebe (jedi-no da ne promaši stilom²) može ljudima biti samo korisna (zato što te pjesme³ bijahu pronađene u prijašnja vremena i običavahu se prikazivati puku samo sa svrhom da svatko znadne – slušajući i gledajući različite vrline i mane – bolje procijeniti i srediti sâm sebe i svoj život), zatim jer dobro znam da si me vrlo tvrdo obvezao osobito svojim prijaznim i prevelikim štovanjem, kojega nisam

1 Izvorno: »K tomu me si potaknuo da dopustim *nadvor da izagyè*...«To mjesto Klaić tumači kao da je Lucić dopustio da mu bude objavljena knjiga (PSHK, knj. 7, Zagreb 1968., str. 333). Vončina (*Analize starib hrvatskib pisaca*, Split 1977., str. 125) pak misli da ovdje Lucić govori o javnom izvođenju drame. Moguće je da je posrijedi *calque* prema tal. *dare, mandare fuori uno scritto, un libro*, dakle: »objaviti rukopis, knjigu«. Nije sasvim nedvosmisleno značenje.

2 Stil (izvorno: *način*), vjerojatno semantički *calque* prema tal. *modo di dire, di parlare* »način govora; izraz«. Lucić, dakle, misli na stil *Robinje*.

3 *Pjesme*; misli se na dramska djela u stihovima.

sloynim pocitanyem mnogo tuardo ubezao , tuoyemu hoti=
 nyu neuciniti zadouoglno za nicchye ne mógu , i za sue
 dà se ya nadiu dà ona iz ouoga oplouita mista u tuye stra=
 nè pribroduiscise poznana hochyè biti onacho chachono
 pozna Teofrastra Ateniescha starica , niçtor ne magne
 tòy sçusçlam nà tebe , i eto ti yu prichazuyu (dar u istinu
 ozirom dostoyanstua imena tuoga mnogo mao i (moçe
 biti) ne pristao) dà ti (znam) vciniti hochiesc dosti ga
 sredna i velicha acho tòy , ÷logodi i chachouo godi yeçt ,
 ÷louo tuogim zasçchitayem puçlam dà se nà suitlo iz=
 çbloni , bìde prirazumnim tuogim súdom istanouiçe po=
 buagleno . tòy acho mì izagyè , trüd mì se hochyè ofla=
 diti , acholi ne , mí za tòy se çbayati neçhyu dà sàm se
 tebi vsiloual vgoditi , chòmu se çblagnam i priporucu=
 yem . bìdi çdrau .

dostojan, ja, dakle, nipošto ne mogu ne zadovoljiti tvoju želju. I premda se nadam da će ona – odbrodivši iz ovoga mjesta okružena vodom⁴ u tuđe krajeve – biti upoznata onako kako je Teofrasta upoznala atenska starica,⁵ ipak to prepuštam tebi, i evo ti je posvećujem (dar uistinu, s obzirom na dostojanstvo tvog imena, vrlo malen i, možda, nepriličan), jer znam da ćeš ga ti učiniti dosta prikladnim i velikim ako ga (što god i kakvo god bilo ono što, pod tvojom zaštitom, puštam da se objelodani⁶) iznova pohvališ svojim prerazumnim sudom. Ako tako ispadne, trud će mi se osladiti; ako ne, neću se kajati zato što sam se trudio ugoditi tebi, komu se klanjam i preporučujem. Zdrav bio.

4 *Mjesto okruženo vodom*, tj. Hvar.

5 *Teofrast*, starogrčki filozof, učenik Platonov i Aristotelov; ovo je ime dobio kasnije kao pridjevka zbog svoga krasnorječja (grč. *theós* »bog«, *pbrázō* »govorim«), pa se na to i odnose Lucijeve riječi da je »atenska starica«, tj. grad Atena, spoznala njegovu vrijednost i dala mu to ime. (Klaić)

6 *Objelodaniti*; u izvorniku: *na svitlo iskloniti*. Vjerojatno *calque* prema tal. *mandar alla luce* (P. Bembo) »objaviti, objelodaniti«.

ANIBALA LVCIA
VLASTELINA HVAR=
SCHOGA ROBIGNA.

I S C L A D.

AYEDINIM *brs* =
tom = Banoua *chchi mala*
V stanu bogatom = *za*
oçem oflala
Yedua *za odayu = prišpi*
la prem biſce,
Chàd se *zgodà dà yu = tur*
çi zarobiſce.

Oua, *yer chraglu bi = vgarſchomu mila*
Ne magne *neg dà bi = práua mu chchi bìla,*
Brez *broya pineza = i blaga on dati*
Virom se *obeza = tcho mu yu pouráti.*
Nu blago *tòy niçho = ni pinez ni zláto*
Ne *vagla toliçho = ni vridno bi nà to.*
Samo *cudna fila = gluenà poraza*
Od *tachoua dila = ſluzi pút vchaza,*
Sluzi *Derencinu = netyachu Banouu,*
Chi *mnoгу gorcinu = pritárpi za ouu,*

G ij

HANIBALA LUCIĆA

Vlastelina Hvarškoga
Robinja

PROSLOV

S jednim bratom banova kći mala
U kući bogatoj iza oca ostala.
Jedva za udaju baš bijaše prispjela
Kad se dogodi da je Turci zarobiše.
Kako ona ugarskomu kralju bijaše mila, 5
Ne manje nego da bi mu bila prava kći,
On vjeru zadade da će onome tko mu je
povrati
Dati novaca i blaga bez broja.
No, nikakvo blago, ni novac ni zlato
Ne valjaše toliko, niti bijaše toga vrijedno; 10
Samo čudesna snaga ljubavnoga bola
Pokaza sluzi put do takovoga djela,
Sluzi Derenčinu, banovu nećaku,⁷
Koji mnoge gorčine pretrpi zbog nje

7 *Banov nećak*, dakle *nećak* bana Derenčina; na drugom mjestu (stih 482) mladi se Derenčin naziva *unukom* bana Derenčina («njegova sina sin»). Tu nepodudarnost Vončina (*Analize*, str. 98) ovako tumači: »Lucić je u nekom stranom pisanom izvoru morao naići na nekakva Derenčina što mu je bio označen kao *nepos* (ili *nipote*) na glas izišloga bana. Budući da mu veza te nepoznate osobe poznata imena s protagonistom krbavske bitke nije bila jasna, Lucić ju je određivao sam, i to u okviru mogućih značenja latinske (odnosno talijanske) riječi u hrvatskom jeziku«. Napomenimo da lat. *nepos* i tal. *nipote* znači i *nećak* i *unuk*.

I mochno se muci = i mochno oznògi,
 Za dà yu izrúci = za dà yu posuogì.
A ne chacho mládi = vi, chiste pobitom
 Od glubavi ràdi = státi se sa mitom,
Mniyuchi dà rechi = dosta ye samo tøy
 V z prozor zarcechi = sunacçe ya sàm tuoy,
Nie tøy ni tacho = vridnu stvar dotechi
 Nie mòch inacho = negli se potechi.
Zato molim mìò = staníte sui mucè
 Dochli se tøy dilo = cha suarsì douúce
Bit vam chyè snaucha = vidiu ga u trudu
 Vidit pach dà mùcha = ne bi mu za lúdu.
I vi decble mlade = vi vsçi napnite,
 I èto vam dim sáde = u sarçe zapnite.
Bogle vam dotechi = služiçu yest virna
 Nego chrug nay vechi = zlata ne izmirna.
Rece se ne máni = gusa mè dostiže
 Voyno me obráni = brayen mè odbiže.
Dauo gre Derencin = sslugami od zgara,
 Slisíte po chi nacin = sgnimí se zgovara.

SCHAZANYE PARVO.

DERENCIN, SLVGA.

Der. **MILI** Drúzi i vech = nego drúzi milí
 Sue strane mógu rech = samnom ste shodili

I jako se mučaće, i jako znojaše, Kako bi je oslobodio, kako bi je stekao. A ne kao vi mládi koji se, puni ljubavne žudnje,	15
Želite sastati s plaćom, Misleći da je dosta reći samo ovo, Uz prozor zureći: sunašce, ja sam tvoj.	20
Nema toga, nije tako: vrijedna se stvar Može doseći samo sa znojem. Zato vas ljubazno molim, svi zašútite Dok se ovo djelo ne privede kraju.	
Bit će vam poučno gledati ga u tegobi I onda vidjeti da muka mu ne bijaše zaludu.	25
I vi, djevojke mlade, vi uši otvorite I što vam velim u srce sakrijte. Bolje vam je steći vjerna slugu Nego najveći prsten neizmjerna zlata.	30
Ne kaže se uzalud: gusar me dostiže, Dragi me obrani, bratac me ostavi. Ali, evo ide odozgo Derenčin sa slugama, Slušajte kako se s njima razgovara.	

PRVI ČIN

DERENČIN, SLUGA

DERENČIN Mili drugovi, i više nego drugovi mili, Sve ste zemlje sa mnom obišli	35

- I**scchyuchi goşşoyu = po suitu dant noch ,
 Vas suit bih za choyu = pridubal dà bî moch ,
Euo frichya nicha = i pomgna yosc vasca
 Sàda pri velicha = nà gnu nas nanascà
Tacho , dà približá = viscgnemu po sudu
 Pláchyà i naližá = vascemu yur trudu .
Vi znate dà mito = od chragleuè chrunè
 Cecha mè cestito = i mirè pripunè .
A vam se ric ouo = moya obezuye ,
 (Machar dà gnegouo = stanye mi daruye)
Suè ono , èto mì dà = vecchi dil ya chyu vam
 Podati tacho , da = recete blago nam ,
Istom dà ruchama = srichya nas obbiti ,
 Cha birech dà snama = združiti se hiti .
Yer oto tì žali = chleti gusarine
 Viè li ostáli = snami su od çinè
I pinezi samo = (toli su moguchi)
 Deri gih ouamo = mogli su douuchi .
V Dubrounich chogi = viru ètuye nascu ,
 I mirnò pochogi = sturçi nà meyasçu .
Sám nam bog za isto = ruchu ye dal nà to ,
 Chogi nas u misto = douedè bogato .
Gdi nam bî naparuc = chachono nà domu
 I pomòch i naruc = u dilu suachomo .
Za to se yá sçignu = srichyan i blag dosti ,
 I ne znam èto cignu = od velè radosti .
Ne za to yer dare = imat chyu od chragla
 Pineze timare = i blago , cho vagla ,

Tražeći po svijetu dan i noć gospu
 Za koju bih prekopao sav svijet, da mogu.
 Evo, nekā sreća i, još, vaša prevelika
 Briga sada nas nanosi na nju, 40
 Tako da se, po višnjem sudu,
 Već približava plaća i nalaznina vašem
 trudu.

Vi znate da me čeka od kraljeve krune
 Dar čestiti i prèpunē mjèrē,
 A vama, evo, riječ svoju zadajem 45
 (Makar mi državu svoju darovao),
 Od svega onoga što mi dā ja ću veći dio
 Vama dati, tako da rećete: blāgo nama!
 Neka nas istom rukom obuhvati sreća
 Koja, reklo bi se, hītī da se s nama
 združi. 50

Jer, eto ti zlih, kletih, gusarina
 S kojima se upravo pogodismo.
 I samo su ih novci (toliko su moćni)
 Mogli dovući sve dovde,
 U Dubrovnik koji štuje našu vjeru 55
 I živi u miru s Turcima na granici.
 Sām nam je Bog zaista dao ruku tako
 Što nas je doveo u bogato mjesto,
 Koje nam bijaše pri ruci, kao kod kuće,
 I pomoć i potpora u svakom poslu. 60
 Zato se ja držim sretnim i blaženim doista,
 I ne znam što činim od velike radosti,
 Ne zato što ću dobiti darove od kralja:
 Novce, imanja i blago koje valja,

Sebi samo vilu = ischyu yá i profim
Chojé zlatu strilu = u sarçu mom nofim,
A çinim od male = çine i vridnosti
Stuari suè ostale = pri gneye liposti.
Choju yer nà blizu = oudicha yur vidim,
Na nebo yá lizu = ter se nenauidim.
Sstrané mi pach drugé = sarça se prigimá
Tuga za çich tuge = goşpoya chu imá,
Ter chacho nà muçi = vifechi se mucim
Od zalib tih vuçi = docli yu izrucim.
A za tøy hodite = tøy dobro pocelo
Poşpibom vodite = dà doydé nà celo.
Day te gim odbrogju = te yajpre, chè smaže,
Necha gih poşuogju = yure se vtaže.
Staiute za tim red = nà pazar dà gredu
I moyè nà ogleđ = sunacçe dà vedu,
Yach dà yu prodali = nişu ni çinili
Ni yajpre priali = ni me pri vidili.
A zârugu stràn primà = gnim hochiu yá izàch
I suami meu gnima totu se listo nach.
Yeda yu etogodi = moya ric izchusi
Pri nego slobodi = suoyè slast ochusi,
Yer yu chye hiniti = moy obraz, chogi mè
Cinè prominiti = zla vogla i vrime.
Tuy yu chyu nay bogle, o' suèga vproscat,
Rádi bo neuoglé = nechye se ponascat.
Tu acho vodu lin = ne budu yá vodit,
Dà mi degye nà mlin = more se prigodit.

Sebi samo ištem ja i molim vílu 65
 Od koje zlatnu strijelu u srcu nosim,
 A mislim da su mâlê cijènê i vrijednosti
 Sve ostale stvari uz njezinu ljepotu.
 Jer je već ovdje blizu vidim,
 Ja se na nebo penjem i sebe ne mrzim. 70
 S druge mi se pak strane srca hvata
 Tuga poradi tuge koju gospa ćuti,
 Te se mućim kao da visim na mucu
 Dok je ne izbavim od tih zlih vukova.
 A zato hajdete, taj dobri početak 75
 Brže privedite kraju.
 Dajte im, odbrojivši, te novce za kojima
 gramze,
 Da, dobivši ih, utaže pohlepu,
 Zatim naredite da idu na sajam
 I da moje sunašce povedu na ogled, 80
 Kao da je nisu prodali niti se pogodili za nju,
 Ni novac primili ni mene prije vidjeli.
 A s druge ću strane ja izići pred njih
 I tek se onda tu naći među njima
 Kako bi je štogod moja rijeć iskušala 85
 Prije negoli okusi slast svoje slobode.
 Jer će je prevariti moj obraz koji mi
 Pròmijenī zla sudbina i vrijeme.
 Nju ću ja o svemu najbolje pítati
 Zato što se, zbog nevolje, neće oholo
 držati. 90
 Ako tu vodu ne budem lijen navoditi,
 Može mi se dogoditi da mi dođe na mlin.

- Matiascu slugo = eto ti ràd nechyu**
Spominati drugò = tóy tì bùd nà plechyu .
Tobom èto se moʒe = brate ne oftani
A ti od zgor Boxe = chmislina pristani .
 slu. **Aua nasc cestiti = mili gosʒodine**
V tòm te sluʒiti = yá hochyu brez bine .
A chol ye cha druga = stvar machar dà glaua
Pogyè , choyu sluga = od tebe poznaua .
Chi necha znasc voli = vechye ne ʒiuiti
Tuoyoyʒi negoli = milosti schriuiti
Biudi al ne bùdi = nam plachya , chu velise ,
Tebi se li ʒbudi = sue ono èto ʒelise .
Chàd ono èto si ràd = bùde ti izachi ,
Chorist i blago tad = nam chye se obnachi .

SCHAZAN YE DRVGO.

ROBIGNA, GVSAR, DERENCIN,

- rubi. **V AI meni nì li grih = (gledayte ʒich Boga)**
Dà se tàc izmorih = mlayahna neboga
V pala u ruche = gusarom pribudim ,
Ouacho suè muchè = podnosèch dà trudim .
Moguli pochorè = nà suitu che ine
Nayti se i gorè = tugà i gorcinè ,

- Slugo Matijašu, evo ti sad neću
 Spominjati drugo, to neka ti bude na
 plećima.
- Koliko je do tebe, brate, ne zatáji, 95
 A ti odozgor, Bože, podrži moju misao.
 SLUGA Eto, naš čestiti mili gospodine,
 U tom ću te služiti bez prijevare.
 Pa da je [posrijedi] i koja druga stvar,
 makar glava
 Pala, što je od tebe dòznā sluga, 100
 Koji, neka znaš, više voli ne živjeti
 Negoli skriviti tvojoj milosti.
 Dobili ili ne dobili plaću koju spominješ,
 Samo neka ti se dogodi baš sve ono što
 želiš.
- Kad dopreš do onoga što voliš, 105
 Korist i blago tad ćemo i mi naći.

DRUGI ČIN

ROBINJA, GUSAR, DERENČIN

- ROBINJA Jao meni, nije li grijeh (gledajte Boga radi)
 Da se tako izmorih jadna mláda,
 Upavši u ruke prehudim gusarima,
 Ovako da patim podnoseći sve muke? 110
 Mogu li se kakve druge pokore na svijetu
 Naći, i gđrē tuge i gorčine,